

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
amint a felszólamlások kü-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Abony, 1901. márczius 19.

Szélhámos egyesületek.

Az egyesülés rendkívül fokozza az erőket. Amire sokan egymaguk képtelenek, összeállva gyakran egynéhányan is könnyű szerrel elvégzik.

Régóta ösmerik az emberek az egyesülésben rejlő erőt s azt lehetőleg kihasználják. Az egyesületek, társulatok, körök, részvénytársaságok, szövetségek és más erkölcsi testületek létezésüket ez igazság felismerésének köszönhetik.

Dicséretes dolog, hogy az ember, ha egymagát gyöngének érzi valamely hasznos eszme megvalósítására, keres társakat, akikkel az eszme szolgálatába állva immár sikerrel kecsegtető módon folytathatja munkáját. A munkából minden tagnak az őt megillető része jut, a tanácskozásban megvitattatnak az egyesület ügyei és az eszme-csere során felmerült legjobb tervek a vállvetett munkásság irányául szolgálnak. Az egyesülésben tehát gyarapodik az okosság, — de gyarapodik azonkívül az anyagi erő, a tekintély és az erkölcsi hatalom.

Ezek az egyesülés külső céljai, amelyek egyttal a legjobb eszközök az illető

erkölcsi testület különleges céljának elérésére. Így kell lenni minden tisztességes, az egyesülés eszméjét helyesen felfogó egyesületnél.

Ellenben mit látunk a közéletben? A régi jóhírű egyesületek mellé napról-napra újabb egyesületek sorakoznak, aminek csak örülni lehetne, ha a legtöbbje nem volna a szép eszme persiflagéja, ha más céljuk is volna, mint az erők gyűjtésének az alapítók önös érdekeire való felhasználása. Tagokat összetoborzani nem nehéz. Az ígéretek, melyekkel az ügynökök lépre csalják leginkább a legszegényebb néposztályt, fényesek, a tagsági díj vagy járulék csekély, csakhamar több száz vagy ezer tagból áll az egyesület. A tagok többnyire pontosan fizetnek, nehogy a már befizetett összegek veszendőbe menjenek. Eddig tehát szép rendben megy minden; sőt amikor az egyesületnek fizetéseket kell teljesíteni, a vezérlő egyének meglepő pontossággal felelnek meg a kötelezettségnek, de egyttal gondoskodnak, hogy ezt a legszelesebb körökben megtudják, mert az ilyen eljárás a legjobb csalétek több áldozat kerítésére.

Az elnök, az igazgató, a tisztviselők és a többi alkalmazottak persze nem szol-

gálják ingyen az egyesület ügyeit; de hogy — oly búsas fizetéseket húznak, hogy gyakran felemésztk a begyült összes tagsági díjakat. Előbb-utóbb azután persze beáll a válság; a szedte-vette vezetőség egy része más hazát keres magának, az ügyetlenebbek pedig testet-lelket ölü munkájok után pihenést találnak — a hűvösben. A tagok pedig örülhetnek, hiszen a bünösöknek legalább egy része nem siklott ki a büntető igazságszolgáltatás keze alól. Ez a kétes öröm azonban mind, amit a befizetett pénzekből megszerezhettek maguknak, mert a maguktól nélkülözések árán megvont tagsági díjából egy árva fillért nem látnak többet.

Legszívesebben a leánykiházaitó-egyesületek czégére alatt működtek a népet ámitó szélhámosok. Most a parlamentben és a közéletben lefolyt mozgalom után végre a hatóságok is kezökbe vették az ügyet és az Augias-istálló kitisztításához fogtak. Ennek következménye, hogy néhány hét alatt közel hatvan leánykiházaitó egyesület tűnt el — mintha elnyelte volna őket a föld.

Most már szigorubban fogják ellenőrizni az egyesületeket s remélhetőleg gondos-

TÁRCZA.

Azt álmodtam.

Azt álmodtam egyszer, réges-régen,
Hogy nagyon boldog lesz egész életem:
Lesz gyémántom, ajkam mézet izlel,
Téphetem a rózsát ezerével.

Azt gondoltam akkor. — Csaló álom...
Jön, boldogit s eltün röpke szárnyon
A szívem egy kissé fájt utánna
S im valóra vált a gyermek álma...

Van gyémántom, csillag a sugára:
Barna leány sötét szeme párja,
Elbódul a lelkem, ha ránézek...
Én Istenem, de meg is ígézett!

Mézben fürdik vágytól tikkadt ajkam,
Mikor rajta az ő csókja csattan.
S mikor két karommal által zárom,
Eszembe jut az az édes álom.

Nincs annyi virága rózsá fának,
Mint amennyi lánykám arcán támad,
S amikor úgy egyet lopok róla,
Nyilik a helyébe száz szebb rózsá.

Tószegi.

Abony legkeserveesebb napja a forradalomban.

— Irta: Abonyi Lajos. — (Folytatás.)

A szuronyszegezve rohanó vadászok láttára azonban egyszerre vad futásnak eredtek s csak

egy-kettő lett elfogva közülük, kiket a vadászok löfegyvereikkel célba kaptak. Térdre rogyva rémülten ordítottak ezek és kegyelemért adták magokat a lefegyverezésre.

A terrasseon dözsölő csákós rablók is kijózanodtak e látványra s ki merre látott, a kerten s kis berken át szerteszt osontak, a vadászok csak az öreg Monsieur két csapláros legényét bírták ott szorítani, a kik épen akkor érkeztek föl nagy inogva a pince lépcsőkön a borral telt dézsával s épen azt indítványozták a Monsieurnak, hogy legjobb volna most már a többi hordók fenekeit egész egyszerűn fejszével bezuzni.

A mikor ezen két gaznációt puska közé helyezték, érkezett meg édes atyám is.

Atyám nem jött egyedül. A vadász zászlóalj őrnagya is egy szép, erőteljes fiatal férfi eljött vele, hogy az előadottakról magának egyersmind személyes meggyőződést szerezzen.

A pusztulásra a mit látott, összezsapta kezeit, azután bosszúságra, haragra lobbanva, gaz kutyáknak nevezte a waffen-brüdereket, — miután nekünk ezt a gyönyörűséget szolgáltatva volna, hogy ellenségeink miként vannak kényszerülve fegyvert fogni egymás ellen, hogy a tisztességesebb rész az ocsinány gyalázatosságot megtorolja.

Ezek a rabló népek úgymond, a fürtelem sárával gyalázták meg fegyvereinket.

Azután a négy fogolyt fegyver között bekísértette a főhadiszállásra s meghagyta a hadnagynak, hogy ne a saját brigadejukhoz, hanem vagy Bellegarde, vagy Ottinger genarális elé kísérjék.

Atyám pedig nem is gondolva arra, hogy lesz-e valami ennivaló található a háznál meghívta az őrnagyot, a doktort és karnagyot, kik egész őszintén mindnyájan kinyilatkoztatták, hogy egy

kis meleg étel bizony jó fog esni. — Anyám előbb erre jött vissza az éléstárból, a háziasszonyok megsértő szemérmes mentegetőzésével, hogy sem zsír, sem liszt, sem sertéshús, sem semmiféle ennivaló nem található. Minden megehetőt még az aszalt gyümölcsöket és lekvárt is elvitték.

Ezen körülményt összehasonlították magukban és komoran csóválták fejeiket és igen szigorú véleményét kockáztattak az idők folyamáról. Elitelték az egész hadjáratot.

Anyám azt mondá, van tehén, azt meglehet fejni, — hanem mibe. A doktor azt mondta neki van egy pléh dobozban darált kávéja. Édes anyámat is megvigasztalta a süket szakácsné, hogy az agyonvert tyukok is ott hagyták a baromfi öl padlásán tojásaikat. Az őrnagy elhozatta thea készletét, és egy egész rakás profontot. És a részint agyonvert, részint meneküléssel szétkergetett tyukok hiányában, kezes báránynak megmentésére egy pár malacz esvén áldozatul, a tanyáról a béres asszonyoktól hozott liszt és zsír segítségével — alig másfél óra alatt, szegény jó anyám olyan jó kis ebédet kanyarított, melynek végén a fiatal doktor lelkesülve emelt poharat szegény jó anyám egészségeért.

Az őrnagy pedig mi közben atyámmal kezét fogott, szeméit törölgetve rebegte:

Ilyen jó, nemeslelkű a magyar asszony, — s tevé utánna mély megindulással — az én feleségem is az.

A karnagy a magyar nótákat dicsérte, melyeknél szebb az egész földön nincsen s erővel elakart egy pár dalt zongorázni, ha onnan megütöközve, megdöbbenve vissza nem lép, látva, hogy a zongorát a horvátok milyen állapotban hagyták.

Elhallgatta, hogy a többiek örömet ne rontsa,

codni fognak a hatóságok, hogy a szegény emberek fillérei lelketlen „egyesületi“ svinderek zsebébe ne vándorolhassanak.

A mi ünnepünk.

A magyar nemzet történelmének ragyogó, dicsőség teljes napja, melyet az enyhe tavasz lágy szellője hoz reánk, újít meg minden évben, melyen a honfiai lelkesedés újodik meg újra meg újra, a hozzád fűződő nagy események emlékeztében légy üdvözölve most és mindörökké!

Hozzád, fényességűedhez méltóan ünnepelt meg városunk lakossága is.

Az összes egyletek, a ref. iskolák, a ref. torony, a községi épületek és magánosok házaifellobogózva köszöntötték a szabadság hajnalhasadásának évfordulóját, — reggel 6 órakor a 48 ágyúlövésre a ceglédiek lövései felelgettek tisztán, halhatóan.

Dél előtt 8 órakor a reform. templomban n. Szánthó Elek lelkész lélekemelően, kegyeletteljesen emlékezett meg imájában az 53 év előtti eseményekről s adott hálát Istennek a szabadság kivívásának győzelméért.

Délután 3 órakor gyülekezett a közönség a fellobogózott Kossuth téren emelt szöszék körül az összes egyletek zászlókkal és zenészővel.

Az iparos dalárda pompás precizitással énekelte el a Hymnust, minek befejeztével Rithnovszky Antal lelkesen szavalta el Inczédynek egy alkalmi költeményét.

Az erre következő nemzeti dal végakkordjaival lépett a szöszékre Tóth Bertalan, tőszegi lelkész, ki megkapó ékes szólással tartotta meg remek ünnepi beszédét, melylyel ritkán nyilvánuló nagy lelkesedésre ragadta a szokatlan nagy számban össze sereglett ünneplő közönséget, úgy hogy az egész estében ünneplés tárgyát képezte a kiváló jeles szónok.

Az esteli banquetek.

A polgári körben mintegy 60-an ültek a közvacsorához, közéletünk kiválóságai közül is számosan.

Az első felköszöntőt Komáromy József elnök mondotta; a hagyományos ezüst serleget a polgári kör tagjaira s a kör felvirágzására üritvén.

Utánna közkívánatra Tóth Bertalan tartott magas színvonalon álló pompás beszédet, melyet lelkesen éljenzett az egybe gyűlt társaság.

Majd Gulyás Mihály mondotta el szokásos felköszöntőjét, kívánván, hogy adjon az Úr Isten olyan vezéreket, mint azok voltak 48-ban, kiket most ünneplünk.

Ezután ismét Komáromy elnök emelkedeti szóllásra, roppant lelkesedést kelteve beszédjével,

mert valóban örültek, boldogok voltak, mint becsületes emberek és tisztességes fegyver viselők meg voltak magukkal elégedve . . . Hogyne, ezen szegénnyel végződött és gyalázzal fertőzött napon egyedül ők voltak győztesek a császári hadseregből . . . Ők hordhatták fönn fejeiket, utólag mintha az akkori időjáráshoz hasonló tavasz élénkítően föl emlékeztetemet eszembe ötlött egyszerre a nevők, Echert a vadász zászlóalj őrnagyja tiroli származású, Dr. Pfahler, zászlóalj orvos és Éder a zászlóalj karnagya bécsi művelt fiatal emberek.

A négy tetten kapott delinquenset ezalatt a vadász hadnagy bekisérte Oltinger generálishoz, ki ezen éktelen nagy haragra gerjedt, de még nagyobbra, midőn ezen bekisérést több bekisérések is követték, tetézve ama botránnyal, hogy ezen más csapat rablók elfogása és bekisérése nem a katonaság, hanem a megtámadott népség egyeseinek őrizete alatt történt.

Ezen gézengúzok a református csász. családjának rablói voltak, a vasut közelében, kiknek segélykiáltására az özvegy Somossyné asszonyosság családjának tagjai, fiai, egyik régi katona, a másik kortársam, egy 15 éves fiú, s vendégük Sotán Sándor és az öreg hetven éves Parnicz urak siettek, s rövid dulakodás után tették megkötözött fogjaikká.

Csak is a vadász hadnagy által történt bekisérés volt valamennyiöknek, mind a temető csász. kirablóinak, mind az őket elfogóknak életök megmentője. A tábornok, ki első haragjában katonai standrecht elé akarta állítani, a mért a gyáva s magokat fegyvertelen emberek által lefegyverezni hagyott, s úgy a népet mint azokat, a kik a császári hadnak hadsereg katonáit lefegyverezni s

melyben Gulner Gyula országos képviselőket éltette.

Temesközy Gerzson indítványára a következő szövegű sürgöny intéztetett a melyen tisztelt és szeretett orsz. gyűl. képviselőkhöz:

„Gulner Gyula államtitkár urnak Budapest.

A nemzeti ünnep alkalmával a polgári körben össze gyűlt ünneplő közönség üdvözlő Meltóságodat. Komáromy elnök.“

Azután, szintén közkívánatra dr. Hirn Márton mondott, tölle megszokott szellemes toasztot.

Temesközy Gerzson, lapunk szerkesztője Komáromy Józsefet, a polgári körnek, s a mai ünnepély rendező bizottságának érdemekben gazdag elnökét köszöntötte fel.

Tóth Bertalan még az öreg honvédek érdemeit méltatta s éltette a jelen lévő Dobozy Gábort, mint a nagy idők ősz bajnokát.

10 óra után Tóth Bertalan, az ünnepély szónoka a többi egyletekbe tett látogatást, vele mentek Lukács Gyula, Kássa Sándor, a szerkesztők és kiadók stb.

Először a népkört látogatta meg a küldöttség, hol nagy örömet keltett a társaság megjelenése.

Itt is több felköszöntő hangzott el. Tóth Bertalan mondott először egy szép beszédet, éltetvén a földművelő munkásosztályt, mint a hazafias eszmék lelkes híveit.

Kása Pál Gulner orsz. képviselőket éltette az ő egyszerű, de lelkes szavaival, mi nagy lelkesedést keltett.

Temesközy főjegyző indítványára a népkör is üdvözlő sürgönyt küldött orsz. gyűlési képviselőknak.

Dobozy József Lukács Gyulára mondott felköszöntőt.

Immét az ipartestületbe tett látogatást a társaság, hol szintén lelkes fogadtatásra talált. Itt Király Ferenc jegyző mondott hatásos beszédet Tóth Bertalan ünnepi szónokra, ki erre szintén ékes beszéddel válaszolt, az iparosok szoros össze tartására üritvén poharat.

Temesközy Király Ferenczet az ipartestület érdemes jegyzőjét köszöntötte fel.

Végül Gal Ferencz alelnök éltette a látogató vendégeket.

A vég állomás a függetlenségi 48-as kör volt; itt is mint a népkörben és az ipartestületben, tánc mulatsággal volt az ünnepi lakoma összekötve. Szives, magyaros vendég szeretettel fogadtattak a vendégek.

Tóth Bertalan itt szép beszédet mondott, a kört mint az 1848-adiki eszmék letéteményesét éltetvén.

Isten áldása legyen azokon, kik a multak szép emlékeit kegyelettel ápolják az utókor számára.

megkötözni, a világ csúfjára a piacon bekisérni merészelték.

Meghökkent a vadász hadnagy jelentésére s a négy fegyveres őrszolgák által lett bevezetésére.

Megérté azon megbotránykozást, melyet hadtestének ezredei éreznek s azt hogy hadsapatai midőn a horvátokat szállásaik mellett polgári egyének által szóltanul bekisértetni engedték, ez által ezen tény helyeslésének adtak tanubizonyosságot.

A polgári egyéneket megdorgálta ugyan, de még a nap lementé előtt haza eresztette letartóztatásukból.

A rabló horvátokra más sors várt. Az elfogottakat, egytől egyig mind hadi törvényszék elé állította, kikért a bánusnak és alája rendelt törzstiszteknek, a zászlóalj parancsnokoknak kellett közbe járni.

Hozzánk is eljött még aznap este egy horvát tiszt atyámtól szóbeli nyilatkozást kérni, hogy a horvátok ellenünk, mint békés polgárok élete ellen, — lekisebb merényletet el nem követtek. — Érzik ugyan, előadta atyámnak, hogy ama nyomorultak, mind szegény család apák, kiknek otthon feleségök és gyermekeik vannak. — Atyám ezt kinyilatkoztatta a tábornok előtt.

A rabló horvátokat azután mind szabadon eresztették, a temető csász. kirablóit azonban a Bánus mint gyáva hímpeleket megbotoztatta.

Azon estére azonban, melyre előtte való napon vidor lakomára készültek, márczius 6-án Abonyban nagyon sok ember maradt éhen.

Ne adjon a jó Isten soha ehhez hasonló keserves napot.

(Vége.)

Lederer Lajos.

Egy nemesen dobogó szív utolsó dobbanását vitte tova szárnyain a tavaszi est fuvalma, s a csendes éjben egy magasztos ideálokkal teli férfi lélek emelkedett a menny felé, hogy megváltva a földi szenvedésektől, lerázva porhüvelyének bilincseit megérdemelt nyugalmat találjon az örök élet birodalmában.

Miként a derült égből lecsapott villám, úgy hatott annak hire, hogy meghalt Lederer Lajos. Hihetetlenül hangzott, mert váratlanul jött a csapás. Alig egy pár órai rövid szenvedés vetett véget a jó ember életének, mely nemes eszelekedetek láncolata, a szenvedés és nyomor enyhítése, a közjó előmozdítása, a mások boldogságán való szakadatlan munkálkodás, nemes eszmék s a művészet istápolása, fáradhatlan munkásság, önlemondás és emberszeretet volt, s melynek ily korai vége igaz gyásza és pótolhatlan vesztesége egész társadalmunknak.

Vasárnap, f. hó 17-én érkezett haza Lederer Abbaziából, hova az utóbbi időkben gyakori betegeskedése után üdülni ment. Az Adria kék ege és enyhe éghajlata látszólag meghozta ugyan az enyhülést, de ezalatt a testben rohamosan fejlődött a halálos csíra, mely hihetetlen gyorsasággal vetett véget életének.

Hazaérkezésekor fülfájásról és meghülésről panaszkodott, mire orvosa ágybafektette, hétfőn éjjel agyhártya gyuladásba ment át betegsége, s eszméletét veszítve, anélkül hogy egy pillanatra magához tért volna, borzasztó szenvedés után, örülve rokonai, szerető barátaitól, kedden este 10 órakor meghalt.

Temetése f. hó 21-én d. u. 4 órakor történt meg, hol osztály és felekezeti külömbiség nélkül aki csak tehette megjelent, hogy a kegyelet egy utolsó könnyével adózzék a nemes szívű ember emlékének. A gyászoló rokonságon kívül ott sáratok szegényei, kik gyámolítójukat és jöltevéjüket, alkalmazottai és eselédei, kik nemesak urukat, hanem apjukat, s barátai, kiken odaadó szeretettel csügött, s kik mindenüket veszítették el benne. Testületileg jelent meg a temetésen a képv. testület, Casinó, a Társalgási egyesület s más egyesületek. A gyásznak elhangzása után ft. dr. Blumgrund az abonyi izr. hitközség főrabbija megható beszédben emlékezett meg az elhunyt érdemeiről, melynek végeztével megindult a menet az utolsó utra, hová hűveinek nagy sokasága kísért el a drága halottat. Künn a temetőben rövid ima után lebecsajtották a sirba az érzekoporsót, s a jelen voltak fájdalommal zokogását, csak a koporsóra hulló nehéz rögök tompa dübörgése zavarta, szomorú utó hangja az emberi élet szenvedéseinek.

Az örökösök a temetés alkalmából 300 koronát adományoztak a szegények számára és pedig 150 koronát az izraelita, 120 koronát a katolikus és 30 koronát református egyház szegényeinek. Ezen kívül koszoru váltság címén tekintélyes összeg folyt be jótékony célra. (B)

Népszámlálásunk tanulságaiból.

Irta: Veverán I.

d) A nők munkaköre a családban és önfenntartásban.

Eltérőleg más vidékeken divó szokásoktól (pl. Csongrád megyében) nálunk a földműves néposztálynál általában, a nőknek szülői és gazdasági kötelességén kívül nagy szerepük van a család és önfenntartásáért folytatott nehéz munkában is, melyeket, míg a mezei munka tart, a férfiakkal együtt végeznek. Ott látjuk a nőt az aratásnál, cséplésnél, kapálásnál, a dohány és szőlőtermelés összes munkálatainál. Mi ebből a tanulság? Az, hogy a családfő összes férfi tagjaival együtt sem képes annyit összeharogni és összekapálni, hogy abból a sokszor túlnépes családot tisztességesen eltartassa; ily körülmények közt kénytelen a nő megfogni a kapa nyelet s izzad ő is a férfiak sorában nyár hosszát.

Bár az anyák a módosabbaknál, lehetőleg kiméltetnek a terhes foglalkozástól s legnagyobb részt a hajadonok dolgoznak versenyt a férfiakkal, mindazonáltal nemzeti szempontból nagyon kívánatos volna az, ha a gyermekes anyák teljesen elvonatnának a strapácsiótól, egyedül a háztartás vezetésével, a gyermeknevelés feladatával volnának elfoglalva. Hogy azonban a jövedelem ez által meg ne rövidítették, kövessük e téren Csongrád

példáját. Ott ugyanis veszedelmet látnak abban, hogy a nők kizárólag a házi dolgokat végzik s csak a férfiak keresnek. Itt a nép elsatnyulása következik abból, hogy a nő elvonva a házi tűzhelytől elesigázó terhes munkában támogatja a férfit keresetében. Ott gondoskodni fognak arról, hogy a nőt egy könnyebb foglalkozási ágba vonják bele, ami aztán jövedelemhez juttatja az ottani váltásos idők elő népet. Ez a nőknek való könnyebb foglalkozásiág nem lesz más, mint az o k s z e r ü k o n y h a k e r t é s z e t. Enitt szintén ez volna a helyes eszköz a természetlőtlen gyenge szervezetű nőt, a hivatásával szemközt egyenest ellenkező terhes munkák alól felszabadítani.

Kiszámíthatlan kárt okoz a nemzet testében a terhes munkával agyoncsigázott nő. S minthogy a nő a nemzet jövőjének letéteményese, fejlett, erős, egészséges nemzedék csakis oly nőktől származhatnak, akik megkíméltnek a nemiségüknek és alkatuknak nem meg felelő munkáktól. Egész nyáron dologban sanyalódó nők, gyermekeik nevelése után sem nézhetnek, nem táplálhatják úgy, mint azt a fejlődő szervezet megkívánja, minek folytán a test nélkülözése a szellem eltörpülését vonja maga után, mivel test és lélek kölcsönösen hatnak egymásra. Nemzeti, humánus és népnevelési okok szólnak tehát a mellett, hogy az anyák a nem nekik való terhes munkáktól megóvassanak, megkíméltessenek.

e) Egyébb női foglalkozások.

A padlások zugában heverő guzsalyok, ha megszólalhatnának, mondhatnák meg, hogy a fonás és szövés Abonyban valamikor kelendőségnek örvendett. Összesen három olyan jó képű anyókéval találkoztam, akik padkán ülve unokáktól körülvevő szorgalmasan egyengettek újjáik között a kenderszalakat, régi elégedett mosollyal pörgettek orsóikat. Abonyban letűnő félben levő nemes női foglalkozás emlékei újultak meg lelkemben abból az időből, mikor gyermekkoromban még a módosabb nőknek is legkedveltebb hasznosan szórakoztató foglalkozása a fonás és szövés volt. Mikor a jó ismerősök a téli esteiken közönséges vagy kerek guzsallyal felszerelve gyűltek össze ma itt, holnap ott, tréfálkozással, közben-közben énekekkel töltvén az időt s addig fel nem oszlott a társaság míg megfogni való kendere volt valakinek. Üres guzsallyal és telt orsókkal tértek haza, megrakodva, mint a szorgalmas méh. Az orsóról a motóllára, innen gombolyagba, aztán motringba majd a szapulóba került a fonal. A kiszapult motringokat megszártítva az osztovátára, a szövőszékbe helyezték s mélabusmagyardal mellett készült belőle a jó erős házi szőttés. Mily szépek és erősek voltak azok a háziszőttések?

Erdélynek több vidékén (Kalotaszeg, Bánffihunyad) ma is nagyon szépen virágzik ez a házi ipar; jó pénzért az abonyiak is megvásárolják az erdélyi szőttést, ha olykor ide téved egy-egy ló főszékely. Mennyivel kevesebbe kerülne az a vászonkendő, vagy abrosz, ha azt itt állítanák elő. — Valjon miért hagytak fel Abonyban a kender és lentermeléssel? Elfogadható feleletet aligha kapnák rá. — A gyáripar a házi szőttést minőség, tartósság tekintetében soha sem fogja utolérni, bizonyítja az, hogy nem csak Erdélyben és a Felvidéken, hanem az Alföld több vidékén nem hogy kivészó félben nincs a kender és lentermelés, sőt még csak most kezd igazán zöldágra vergődni. — Talán már nem eléggé alkalmas Abony határa e növények termelésére? Azt nem hiszem, hogy 20—30 év alatt geológiaiilag annyira át alakult volna Abony határának termőrétege, hogy azon egyáltalában a kender és a len meg nem teremne. Vagy talán eme hasznos növények termelésére már nem jut föld? De hogy is nem! — A felvidéki tót, a szepességi német, az erdélyi székely, a havasi mokány bakarasnyói földcsenkéből egy darabkát minden évben kiszakít kender és lennek. Fonnak is ott egész télen, tavasz felé már szőnek, nyáron fehérítik a sok szép vásznat, a miből eladásra is jut elegendő, a többivel az összes fehérnemű szükségleteiket fedezik. Ezzel is jóval kevesebb a kiadása, mintha boltban, vagy a székelyatyafiaktól vásárolná a fehér neműt.

A kender és lentermelést tehát, mint a mely első feltétele a fonás és szövésnek, kívánatos, sőt égetően szükséges volna felújítani, arra a fokra emelni, a melyen a multban volt s oly jövedelmezővé tenni, mint az a Felvidék, vagy az Alföld némely vidékein virágzásnak örvend. A népnek jövedelme ezzel is gyarapítva volna.

Örvendetes jelenség, hogy az elhanyagolt fonás és szövés helyét addig is míg az újból felkarolhatik, egy szintén hasznos háziipar, a varrás foglalta el. Több helyen varrógépet lehet találni s a földműves leányzóéppen olyan ügyesen kezeli azt, mint bármely civilizált nő. A szabásban is kellő szakértelmet tanúsítanak, némelyek oly tökélyre vitték ezt a mesterséget, hogy egész varrodát vezetnek s anélkül szokásos népviselet szerint, a legesinosabb ruhákat állítják elő. Még a közönyös szemlélő is elismeri, hogy az abonyi földműves nők bár egyszerű külsejű, de tetszetős öltözékben járnak, mely izléses ruhákat leginkább vagy maguk, vagy közülük való varrónő készíti. Nam állítom teljes határozottsággal, hogy e fejlett háziiparhoz a hiuságnak tetszelgő divat adta a fellendülést, vagy más egyébb, de azt nyíltan vallom, hogy az országban, egy kis tuzás levonásával, még vajmi kevés helyen találom az abonyi földműves nők öltözködésénél izlésebbet. A szép érzéknek s a jóízűségnek előhaladását látom csinos ruházódásaikban. — A kirívós színek megválasztásában, ugyszintén a keletnél több öltözék ruha viselése tekintetében egy kis mérsékelttség azonban nem ártana — még a ládafiának sem.

A varrás igen hasznos foglalkozás, tartásuk meg nőink továbbra is, csak arra vigyázzanak, nehogy a hiuságnak tömjénezenek vele.

(Vége köv.)

MI UJSÁG?

Márczius 20.

Gyászos nap a magyar történelemben. E napon mult hét éve, hogy Kossuth Lajos a szabadság lánglelkű apostola, a magyar nép jóságos atyja lehunyta szemét idegen földön, távol attól a hazától, melyet szabaddá tett s mely neki egyebet nem adott mint nehéz gondokat és egy kis darab földet, a kerepesi temetőben, hol jeltelenül alussza a hosszú pihenés álmait. Halála évfordulója városunk több magán házában és több egyetlek helyiségein gyász lobogót lengetett az enyhe tavaszi szellő. Emlékezzünk rá, s ápoljuk gondosan lelkünkben a szeretet és tisztelet érzelmeit dicső emlékezetében.

— **Eljegyzés.** Deutsch Dávid gazdatiszt leányát, Ilonát eljegyezte Sübert Mórész czeglédi vegyeskereskedő.

— **Közgyűlés.** Városunk képviselő testülete járási főszolgabírának elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tart f. hó 30-án, melynek tárgyai a következők: A megüresedett községi jegyzői állás betöltése választás útján. Községi születésű választás. Lukács Gyula indítványa az új városház építése tárgyában. A szolnoki úton egy ivó vizes kút készíttetése tárgyában kérvény.

— **Sorozásunk.** Feltűnő arányban szedték az idej sorozáson katonának újonczainkat a minek az oka vagy az, hogy nagy szükség van rájuk, vagy hogy kitűnő az „anyag” — a 159. I korosztályú újonczainkból besoroztatott 94. — 66 II. korosztályból 21. — 50. III. korosztályból 12, összesen 275 újonczból besoroztatott 127.

— **Gyűlés.** Ma délután 3 és fél órakor tartja a „Kath. Olvasóegylet” évi rendes nagygyűlését. A hírekből ítélve az egylet mai gyűlése nagyon érdekesnek mutatkozik.

— **Konferencia beszédek.** Mult vasárnap tartotta ft. Léva y M i h á l y első konferencia beszédét nagy számu hallgatóság előtt. Az ötnegyed órás remek szónoklatban meggyőző érvekkel bizonyította a gyónás csudás voltát, isteni eredetét. Ma Jézus szt. szíveről, holnap a legfőbbesőbb Oltári szentségről tartandó szentbeszédben nyújt a gondos lelkipásztor híveinek üdvösséges tanítást.

— **Jegyzőkönyv felvétel Abonyban.** 1901. márczius 11-én a márczius 15-iki ünnepély rendező bizottsági ülésén. Jelen vannak Komáromy József elnök, Mózes Imre pénztárnok, Király Ferenc és Temesközy Gerzson jegyző. Mely alkalommal az ünnepély költségeinek fedezésére gyűjtött összegről Mózes Imre pénztárnok számadását előterjesztvén, az átvizsgáltatott és rendben találtatott; mely szerint begyűlt összesen 67 korona, a kiadás volt 42 korona 48 fil., maradvány 24 kor. 52 fillér, ez az összeg, a nagyértekezlet határozata szerint a Kossuth szobor alap tőkéhez leendő esatolás végett Komáromy József elnök által átvétel. Az ülés Tóth Bertalan tőszegi lelkész úrnak, az ünnepély alkalmával tartott hazafias remek beszédeért meleg köszönetével ad kifejezést s azt jegyzőkönyvi kivonaton tudomására

juttatni határozza. Komáromy József elnök, Temesközy Gerzson jegyző, Mózes Imre biz. pénztárnok, Király Ferenc r. b. tag. — Ez alkalommal felemlítjük a Kossuth szobor alap ez idő szerinti állását. Abonyi takarékpénztárban, Komáromy Józsefnél levő betét könyvön kezeltetik 174 kor. 42 fillér. Az iparos ifjuság gyűjtése, Nagy András pénztárnok kezei között levő betét könyvön kezeltetik 248 korona. A népkör pénztárában kezeltetik 100 korona. Az idej márczius 15-ik ünnepélyből maradt 24 kor. 52 fil. összesen 546 kor. 94 fil.

— **Halálozás.** Egyszerű kocsis ember volt Csizmár Mihály. ő maga is mint apátlan, anyátlan árva nőt fel s így tudta azt, hogy milyen a sorsuk a hasonló elhagyatott árváknak, ez indította arra, hogy nagy szegénysége daczára három teljesen elárvult gyermeket nevelt föl maga is. Kettőt tisztességes foglalkozással szárnyra bocsátva, kiknek egyike Nagy Lajos, egy szorgalmas törekvő ifjú, díjnok a községnél, a ki kenyéreset közben megfeszített szorgalommal végezte el a hat polgárit, hogy jegyzői tanfolyamra képesített legyen, a másik fiút épen akkor sorozták be katonának, midőn a jó szerető atyát temették, a harmadik egy 12 éves kis leány még; s mindhárom gyermek végtelen fájdalommal kísérték ki f. hó 18-án a temetőbe szerető gondviselőjüket. Derék emder volt, nyugodjék békével.

— **Gondoskodás jövőre.** A tavasz beálltával a faültetés is megkezdődött. Minden elültetett fa, legyen az gyümölcs, tűzi vagy diszfa, egy-egy emlékjele a gazda multbeli munkálkodásának. Abony eléggé be van fásítva akáczfával az bizonyos. Azonban a tulságosan elterjedt akác mellett kívánatos volna az eperfát nagyobb mennyiségben termelni, mint eddig tették. Szélesebb utak és utcák széleit, tereket, legelőket kopár helyeket ezzel a fával kellene beültetni, hogy idővel a selymeszetnek elegendő levelzetet nyújthatna. A t. előjáróság a mult évhez képest, ez évben bizonyára nagyobb számban fog eperfákat kiülteteni.

— **Ipartestület üdvözlése Kossuth Ferenczhez.** Kossuth Ferencz orsz. képviselő úrnak Budapest. Az abonyi ipartestület mintegy 120 tagja feleségeikkel és az ifjusággal együtt ünnepelvén márczius idusát, hazafias üdvözléseket küldik Nagyságodnak mint testvéröknek, vezéröknek. Isten áldja a hazát!

Gaal Ferencz alelnök.

V á l a s z: Tisztelt ipartestületi alelnök úr! Szívemből köszönöm azt a megemlékezést, melyre sürgönyével méltatott. E megemlékezésben, melyet a függetlenségi és 48-as polgárság nevében kifejezettek tekintek, megtalálom Abony polgárai magyar hazafiságának megnyilatkozását. E hazafiságban él a függetlenségi eszme; e hazafiság ad reményt és kilátást; ez biztosítja a haza jövőjét, mely a függetlenség eszméjétől elválaszthatlan. Megvalósulásáért küzdjünk egész oda adással! Szívélyesen üdvözlöm önöket és családjukat.

Igaz honfitársuk Kossuth Ferencz

— **Hűtlen megbizott.** Néhány hónapja csak, hogy Kinczler, jöhirnevű czeglédi órás és ékszerész egy fiók üzletet nyitott nálunk, melyben egy Heincz nevű fiatal embert alkalmazott üzlet vezetőül. Ez a fiatal ember aztán a napokban beállított Dr. Aranyi főkapitány elé Czegéden s ott bevádolta önön magát, hogy itt Abonyban, a rossz társaság által elvezettetve, gazdáját megkárosította, több féle új érték tárgyakat, órákat, gyűrűket és javítási díjakat elsikkasztott, az értékét el kartyázta és korhelykedte. Ugyanezen időben egy névtelen levelet kapott Kinczler, melyben figyelmeztették az alkalmazott bűnös manipulációira. Kinczler rögtön átjött és átvizsgálta üzletét, melyben mintegy 200 korona hiányt konstataált értékben, javítási díjakból hogy mennyit sikkasztott, azt persze nem lehet tudni, mert nincsenek bekönyvelve, miután az órákat egyszerűen kijavította, a díjakat bedig zsebre vágta. Ez az eset azonban Kinczler nem riasztotta vissza attól, hogy üzletét továbbra is fenntartsa, sőt most már anyagi garonciát is nyújtó egyént alkalmazott az üzlet vitelére, új megbízhatóbb egyént az órák javítására.

— **„Kossuth apánknak a hú Czegléd.”** Ilyen felirattal folyó hó 20-án Czegléd város közönsége koszorút küldött Kossuth Lajos sirjára. A gyönyörű élővirág koszorút küldöttség vitte szerdán reggel a fővárosba s emlék beszéd kíséretében helyezték el, nemzetünk felszabadítójának sirjára.

— **Damjanich szobor Szolnokon.** Márczius 15-iki ünnepély alkalmából Kerekes Géza ügyvéd indítványára elhatározta Szolnok város la-

kossága, hogy a rettenthetlen szabadság hős, Damjanich tábornok szobrást elkészítteti. Üdvözöljük a szomszéd város hazafias érzelmű lakosságát nemes felbuzdulása alkalmával.

— **A jászkarajenői kaszinó** szépen ünnepelte meg március 15-ét. A kaszinóban fényes hölgy közönség jelenlétében nyitotta meg Dr. Kerékgyártó Loránt lendületes beszédben az ünnepélyt, mely után Csiffary Vazul úr lelkesen szavalt a Petőfi „Talpra magyar”-ját. S a költő lángoló szavai, melyek ezelőtt 53 évvel milliók lelkét borították lángba, most is megrezgették a szabadságért lelkesülő szívek hurjait, majd Székér Sándor ev. ref. lelkész magas szárnyalású alkalmi felolvasása következett, melynek végeztével a közönség a hölgyekkel együttesen egy szívvel lélekkel énekelte a Hymnust. Igazán lélekemelő buzdító dolog, hogy az a csekély tagú kaszinó ilyen szépen ünnepelte meg a szabadság ébredésének emléknepjét.

— **Adóreform.** A mostani rendszer földadó kulcsa s a III. oszt. kéreseti adó 10%o kivétele — s minden ide tartozó jövedelmek egy kalap alá huzása — valóságos absurdum! És hogy mindezeket maga a finánc miniszter is elismeri nyíltan s hogy a bajokon segíteni akar, mutatja a legutóbbi körrendelete, a melyben tudtul adja a hatóságnak, hogy miniszteri megbízottak fogják az országot bejárni, a kik tanulmányozni fogják azokat a körülményeket, melyek a jelenlegi adóztatásnál észlelhető aránytalanságokat okozzák és mindazon közgazdasági adatokat, melyek mérlegelésével a földadó helyes és igazságos megosztását célzó munkálatok az adóreformban érvényesülni fognak.

— **A szőlőbirtokosok figyelmébe.** A peronospora viticola elleni kötelező védekezésből kifolyólag, vármegyénk alispánja a szőlőbirtokosokat, hogy a védekezéshez szükséges anyagok beszerzése iránt a vármegyei mezőgazdasági egyesülethez forduljanak, még pedig ideje korán úgy hogy a megrendelések minél előbb de legkésőbb április hó 1-ig okvetlen beadandók, s lehetőleg egy összegben eszközöndők, mert így a szállítási költségek az anyag árát nem terhelik annyira. Legcélszerűbb tehát ha a szőlősgazdák összeállanak, s kinek-kinek a szükségletét följegyzik és az anyagokat a kellő mennyiségben rendelik meg.

— **Méhészek és méhkedvelők figyelmébe.** Az Országos Méhészeti Egyesület (Budapest, IX., Köztelek) újabb idő óta a következő kedvezményekben részesíti tagjait minden külön díjazás vagy provízió nélkül. Igen jutányos áron méhköpüket, különféle méhészeti eszközöket, műlép-préseket, mézszállító-edényeket és mézes üvegeket, stb. közvetít — sőt kívánatra mézszállító edényeket ingyen ad kölcsön. — A tagok méhtermelvényeit a lehető legjobb napiárban díjtalanul közvetíti, az eladási ár teljes biztosítása mellett. Méz- és mézszállítási ügyekben tanácsot és utbaigazítást ad, esetleg kívánatra a felszólaló érdekében a vasutaknál eljár. Kellő biztosíték mellett könyvtárából szakkönyveket kölcsönöz. A Méhészeti Kötet, melynek bolti ára 2 korona 34 fillér, 1 korona 34 fillérért adja bérmentve. Mindenféle méhészeti ügyekben utmutatásul szolgál. Méhészeti vándor szaktanár kiküldése érdekében kívánatra illetékes helyen eljár. Mézelő fák és növények magvaiból ingyen küld, végül az egyesület szakközlönyét a tagok ingyen kapják, még pedig havonta egy füzetet. A tagsági díj évi 4 korona.

— **Csodafát** mutogat Agócs Boldizsár a félegyházi iskolákban, melyet az orsovai erdőben vágtak ki. A természet játéka egy cserfa belsejébe érdekés betűhöz hasonló jeleket varázsol, a melyek végig futva a törzsön bármely kereszt metszeten megláthatók. A fa felfedezője Agócs B. bemutatta a fát a budapesti tudományos Akadémiában is, de hosszabb vizsgálódás után sem tudták megállapítani, hogy kerültek a fekete betűjelek a fába, csak annyi bizonyos, hogy a fa ezekkel nőtt fel. A betűk jól olvashatóan ezt a szót tüntetik föl: „Immaculat”.

— **Kit válasszunk.** Az ország mindinkább lázas izgatottságra jön, mert a választások ideje erősen közeledik, a választó polgárok már most töprengenek, hogy bizalmukkal kit tiszteljenek meg. Ki lesz az, a ki boldogságukat elősegíti, a ki jókedvet és elégedettséget biztosít. Pedig hát ez a töprengés fölösleges, mert a magyar bármilyen rendű és rangú is, akkor tesz egyedül helyesen, ha a Mátyás Diákot, az összes élclapok között a legjobbat és a legterjedelmesebbet, választja. Egy jól megválasztott élclap többet ér száz sa-vanyú és ígéreiteit meg nem tartó képviselőnél. A

Mátyás Diák (melynek előfizetési ára negyed évre 3 korona) nem tagadja meg elveit. A Mátyás Diák (melyből bárki is ingyen és bérmentve kap mutatószámot) az ő választóinak igazán kedvében jár. A Mátyás Diák (melynek kiadóhivatala Budapesten, Sarkantyus-utca 3. szám alatt van) minden héten beszél híveihez s a hová beszél, ott vidámság út tanyát. Az egész országban az legyen a jelszó: Válasszuk a Mátyás Diákot! Fizes-sünk elő a Mátyás Diákra!

Kiadó bolthelyiség.

A havas Gyula-féle házban a Nagy vendéglővel szemben két helyiség kiadó. Értekezhetni Havas Gyulával.

400 intelligens magyar szőlősgazda bizonyítványa igazolja, hogy a szőlők védelme a

Peronospora és az Oidium

ellen a legbiztosabb, a leggyorsabb és a legolcsóbb a

Dr. Aschenbrandt-féle porok használatával.

A Dr. Aschenbrandt-féle „Bordói Por”

a peronospora biztos és olcsó ellenszere, kitűnően tapad a levélre, nem pörköl.

A port a vízbe szítjuk és kész az oldat. Az első permetezéshez egy hl. vízre kell 1 és fél—2 kg., a második és harmadik permetezéshez 1 és fél—2 kg. por. Az évi szükséglet egy kat hold szőlőre 22—25 kg. A bordói por ára: 5 kgos zsákban á kg. 80 fillér; 10 kgos zsákokban á kg. 80 fillér; 50 kg zsákokban á kg. 76 fillér. Használata olcsóbb, biztosabb kényelmesebb, mint a tiszta rézgáliczé.

A Dr. Aschenbrandt-féle „Rézkénpor”

az oidium biztos és olcsó ellenszere.

A port a fujtatókba öntjük és porozunk vele. A mustot nem bűdösíti; egy harmaddal kevesebb fogy, mint a tiszta kénporból. A rézkénpor ára: 5 kg. zsákokban á kg. 56 fillér; 10 kgos zsákokban á kg. 56 fillér; 50 kgos zsákokban 52 fillér. Háromszori porzáshoz az évi szükséglet á kat. hold 12—15 kg.

Az árak Budapesten értendők. A vasutakon kedvezményes szállítási díjtétel. A porok elküldése vagy a pénz előleges beküldése vagy utánvétel ellenében történik.

— A 400 szőlősgazda bizonyítványát és a porok használati utasítását tartalmazó füzetet szívesen megküldi, megrendeléseket elfogad és mindenről felvilágosítást ad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

Budapest, V., Alkotmány-utca 31 sz.

— Szőlővidékeken az eladásra megbízottak kerestetnek. —

Megbízott: Havas Ignác, Abony.

Kopeczki Lipót és fia czégnél

I. r. méz mm. ként 2 kor. 40 fillérért (1 frt. 20 kr.) kapható.

Figyelemztetés! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskaiban rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt, az

nem MAUTHNERTŐL való és ha mintolyant ajánlják, tessék visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb gazdasági- és kerti-magvak

nem léteznek, mint a minőket 27 év óta szállít 5—10

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése BUDAPESTEN.

Trodák és) VII. Rottenbiller-utca 33.
raktárak:) (Közti villamos megállóhelye.)
Elárusító) VI. Andrássy-ut 23.
helyiségek:) (A m. kir. operával szemben.)

226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a ruggyanta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrássy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállít:

összes mérleggyártmányok (külön kiadási árjegyzék ingyen és bérmentve) a gőzcséplőgépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket, csapágyfém, kenőszelenczék, olajhoz és sűrű tovttezsirhoz, géphajtószijak, vízmentes mozdony és cséplőgépponyvák, kazal, repce- és kocsitakarók, asbest- és gummianyagok, szelepek, vizmutatók, fesz mérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradékok, gabonaszakok. „Elsősegély”-kötszerszekerények, mely kötszerszekerények a ministeri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb. beszerzendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.